

Gliwice, 1 września 2024 r.

Prof. dr hab. inż. Seweryn Spałek
Wydział Organizacji i Zarządzania
Politechnika Śląska

Recenzja

Osiągnięć oraz aktywności naukowej Pani dr inż. Alicji Gębczyńskiej w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

Wstęp

Podstawą formalną do sporządzenia recenzji jest Uchwała nr 14/2024 Rady Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Federacji Naukowej WSB-DSW Merito powołująca mnie w skład komisji habilitacyjnej w charakterze recenzenta do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości Pani dr inż. Alicji Gębczyńskiej.

O wyżej wymienionej Uchwale zostałem poinformowany pismem sygnowanym przez Przewodniczącego Rady Naukowej Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Federacji Naukowej WSB-DSW Merito, Pana prof. dra hab. Bogdana Nogalskiego.

Ocenę przygotowałem zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi dla przedmiotowego postępowania, tj. ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.).

Przedmiotem oceny były następujące dokumenty i prace przedłożone przez Habilitantkę:

- Kopia dokumentu stwierdzającego posiadanie stopnia doktora.
- Autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć w pracy naukowo-badawczej, dydaktycznej oraz popularyzującej naukę.
- Monografia: *Gębczyńska A., Dojrzałość procesowa jednostek samorządu terytorialnego w Polsce a realizacja standardów kontroli zarządczej i uzyskane efekty*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2021, ISBN 978-83-7695-913-9, wskazana jako osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny, zgodnie z ustawą - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.
- Wykaz osiągnięć naukowych, stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości.
- Kopie pozostałych publikacji naukowych.
- Kopie pozostałych dokumentów, w szczególności potwierdzających odbyte staże, uczestnictwo w projektach, uzyskane dyplomy, otrzymane nagrody wykonane recenzje oraz udział w konferencjach.

Syntetyczna informacja o Habilitantce

Pani dr inż. Alicja Gębczyńska jest doktorem nauk ekonomicznych w zakresie nauk o zarządzaniu. Stopień naukowy uzyskała na Politechnice Śląskiej, na Wydziale Organizacji i Zarządzania, w dniu 28 listopada 2007 roku. Jej rozprawa doktorska, zatytułowana *Metody badania jakości procesów usługowych w instytucjach samorządu terytorialnego*, została napisana pod kierunkiem Pana dra hab. inż. Pawła Szewczyka. Recenzentami rozprawy byli Pani prof. dr hab. Krystyna Lisiecka z Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach oraz Pan prof. dr hab. inż. Jan Kaźmierczak z Politechniki Śląskiej.

Habilitationka uzyskała tytuł magistra inżyniera w 1999 roku po ukończeniu pięcioletnich studiów wyższych na kierunku Zarządzanie i Marketing na Politechnice Śląskiej, ze specjalnością Zarządzanie Przedsiębiorstwem i Marketing Przemysłowy. Jej praca magisterska nosiła tytuł *Analiza organizacji i funkcjonowania działu sprzedaży na podstawie ZTS Ząbkowice-ERG S.A.*

Pani dr inż. Alicja Gębczyńska karierę akademicką rozpoczęła w październiku 1999 roku, obejmując stanowisko asystenta na Politechnice Śląskiej oraz w Wyższej Szkole Zarządzania i Marketingu w Sosnowcu, gdzie pracowała w Katedrze Marketingu do czerwca 2004 roku. Od stycznia 2008 roku do września 2010 roku pracowała jako adiunkt na Politechnice Śląskiej, w Katedrze Zarządzania Jakością Procesów i Produktów. Od 1 października 2009 roku jest zatrudniona na stanowisku adiunkta na Uniwersytecie WSB Merito we Wrocławiu, (uprzednio: Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu). Od 1 stycznia 2022 roku pełni również funkcję menedżera kierunku Inżynieria Zarządzania na tej samej uczelni. W latach 2017-2019 była wykładowcą na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu, w Katedrze Zarządzania Produkcją i Pracą. Pełniła także funkcję kierownika Zespołu Dydaktycznego Logistyka Ogólna w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu w okresie od 1 października 2015 roku do 1 marca 2016 roku.

Ocena monografii autorstwa Pani dr inż. Alicji Gębczyńskiej pt. *Dojrzałość procesowa jednostek samorządu terytorialnego w Polsce a realizacja standardów kontroli zarządczej i uzyskane efekty*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2021, ISBN 978-83-7695-913-9, wskazanej jako osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości.

W autorskiej monografii Habilitationka zajmuje się istotnym zagadnieniem badawczym, dotyczącym zarządzania projektami w jednostkach samorządu

terytorialnego w Polsce. Z uwagi na niewielką ilość badań w tym obszarze, podjęcie przez Panią dr inż. Alicję Gębczyńską omawianej problematyki należy uznać za ważne i aktualne.

Oceniana monografia składa się z czterech rozdziałów poprzedzonych wstępem i zwieńczonych zakończeniem. Całość zawarta została na 198 stronach, wliczając bibliografię, załączniki oraz spisy rysunków i tabel.

W pierwszym rozdziale Pani dr inż. Alicja Gębczyńska analizuje funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego (JST) z perspektywy warunków, do których powinny się dostosować. Opisuje zjawiska i przemiany wpływające na JST oraz wyjaśnia istotę urzędów samorządowych jako podmiotu badań. Autorka charakteryzuje zadania i funkcje samorządu terytorialnego, w kontekście świadczonych usług publicznych. Przyjmuje założenie, że usługi publiczne są jednym z efektów funkcjonowania JST, analizując ich specyfikę oraz możliwe rezultaty. Habilitantka dokonuje analizy pojęcia efektów funkcjonowania JST, interpretując je jako bezpośrednie i pośrednie skutki działań władz samorządowych w obszarze operacyjnym i strategicznym. Autorka identyfikuje możliwe efekty funkcjonowania JST oraz przeprowadza analizę sposobów ich klasyfikacji oraz ich identyfikację, a także omawia kryteria oceny tychże efektów.

Rozdział drugi Pani dr inż. Alicja Gębczyńska rozpoczyna omówieniem zarządzania publicznego w kontekście nauk o zarządzaniu, wyjaśniając jego istotę i kluczowe kryteria oceny. Przedstawia koncepcje zarządzania publicznego, skupiając się na ich wpływie na funkcjonowanie JST, ze szczególnym uwzględnieniem koncepcji neoweberowskiej. Autorka przeprowadza analizę porównawczą omawianych koncepcji. W dalszej części Pani dr inż. Alicja Gębczyńska omawia pojęcie kontroli zarządczej, opisując jej cele, założenia i standardy realizacji oraz przedstawia badania dotyczące wdrażania standardów kontroli zarządczej w JST.

W rozdziale trzecim Habilitantka koncentruje się na zarządzaniu procesowym w JST. Rozpoczynając od analizy pojęć związanych z zarządzaniem procesowym, wyjaśnia różnice między orientacją procesową, zarządzaniem procesowym i zarządzaniem procesami. Opisuje istotę zarządzania procesowego oraz jego etapy, a także klasyfikację procesów w JST. Autorka uzasadnia celowość wprowadzenia zarządzania procesowego, wskazując na polskie i zagraniczne doświadczenia oraz potencjalne bariery. Ponadto, Pani dr inż. Alicja Gębczyńska dokonuje analizy dojrzałości procesowej, przedstawia jej istotę, modele oceny oraz zastosowanie w administracji publicznej.

Czwarty rozdział ma charakter badawczy i realizuje cele empiryczne i aplikacyjne. Habilitantka opisuje w nim przebieg postępowania badawczego, kryteria oceny: dojrzałości procesowej, standardów kontroli zarządczej i efektów funkcjonowania JST. Przedstawia wyniki badań oceny poziomu dojrzałości procesowej w urzędach miejskich oraz realizacji standardów kontroli zarządczej. Autorka dokonuje oceny wpływu poziomu dojrzałości procesowej na efekty funkcjonowania urzędów. Ponadto, formułuje rekomendacje dotyczące implementacji zarządzania procesowego w JST oraz wskazuje na dalsze kierunki badań dotyczących wpływu dojrzałości procesowej na efekty funkcjonowania JST.

W moim przekonaniu Pani dr inż. Alicja Gębczyńska słusznie nakreśliła problem badawczy w brzmieniu: *Czy poziom dojrzałości procesowej wpływa na realizację standardów kontroli zarządczej oraz na efekty uzyskane przez jednostki samorządu terytorialnego?*

Przyjętym przez Habilitantkę celem głównym pracy było *zbadanie istniejących związków pomiędzy poziomem dojrzałości procesowej JST a realizacją standardów kontroli zarządczej oraz poziomem dojrzałości procesowej a uzyskanymi przez JST efektami*. Aby zrealizować cel główny Pani dr inż. Alicja Gębczyńska przyjęła pięć celów teoretycznych, sześć celów empirycznych i jeden cel aplikacyjny.

Ponadto Habilitantka sformułowała następując hipotezy ogólne:

H1. Istnieje pozytywna zależność pomiędzy poziomem dojrzałości procesowej jednostek samorządu terytorialnego a realizacją standardów kontroli zarządczej.

H2. Istnieje pozytywna zależność pomiędzy poziomem dojrzałości procesowej jednostek samorządu terytorialnego a uzyskanymi efektami.

Przy czym, dla drugiej hipotezy Habilitantka przyjęła dodatkowo hipotezy szczegółowe jako:

H2.1. W jednostkach samorządu terytorialnego można zidentyfikować efekty zależne od ich poziomu dojrzałości procesowej.

H2.2. Istnieje pozytywna zależność pomiędzy poziomem dojrzałości procesowej jednostek samorządu terytorialnego a sprawnością ich działania.

H2.2.1. Poziom dojrzałości procesowej jednostek samorządu terytorialnego wpływa na skuteczność ich funkcjonowania.

H2.2.2. Poziom dojrzałości procesowej jednostek samorządu terytorialnego wpływa na poprawę efektywności ich funkcjonowania.

H2.2.3. Poziom dojrzałości procesowej jednostek samorządu terytorialnego wpływa na poprawę satysfakcji mieszkańców.

H2.3. Istnieje pozytywna zależność pomiędzy poziomem dojrzałości procesowej jednostek samorządu terytorialnego a efektami uzyskanymi w

Moim zdaniem monografia pt. *Dojrzałość procesowa jednostek samorządu terytorialnego w Polsce a realizacja standardów kontroli zarządczej i uzyskane efekty* wnosi znaczący wkład w dyscyplinę nauk o zarządzaniu i jakości, szczególnie w kontekście zarządzania publicznego, a mianowicie (1) Pani dr inż. Alicja Gębczyńska skupia się na ocenie dojrzałości procesowej JST i jej wpływu na

realizację standardów kontroli zarządczej oraz uzyskiwane efekty. Wykorzystanie zarządzania procesowego w administracji publicznej jest stosunkowo nowym podejściem, które Habilitantka szczegółowo analizuje, ukazując, jak procesy mogą być usprawniane i jakie korzyści przynosi ich implementacja, (2) Autorka dostarcza empirycznych dowodów na istnienie pozytywnej korelacji pomiędzy poziomem dojrzałości procesowej a skutecznością i efektywnością funkcjonowania jednostek samorządowych. Dzięki temu badaniu zyskujemy lepsze zrozumienie, jak poziom dojrzałości procesowej wpływa na wyniki operacyjne i strategiczne JST, (3) Pani dr inż. Alicja Gębczyńska analizuje, w jaki sposób dojrzałość procesowa jednostek samorządu terytorialnego wpływa na realizację standardów kontroli zarządczej. Habilitantka zauważa, że wprowadzenie zarządzania procesowego wspiera realizację tych standardów, co może być inspiracją dla innych instytucji publicznych.

W związku z powyższym należy zauważyć, że Habilitantka wypełniła istniejącą lukę wiedzy w zakresie wpływu dojrzałości procesowej na realizację standardów kontroli zarządczej oraz efektywność funkcjonowania JST.

Dokonując oceny monografii pragnę wskazać również na pewne elementy dyskusyjne w niej zawarte. W moim przekonaniu dobór losowy respondentów, przy równoczesnym ograniczeniu wielkości próby do 74 urzędów, mimo że teoretycznie ma zapewniać reprezentatywność, może budzić wątpliwości co do przyjętej przez Panią dr inż. Alicję Gębczyńską generalizacji wyników na całą populację JST w Polsce. Ponadto, próba obejmuje zarówno urzędy miast na prawach powiatu, jak i gminy miejskie, co zwiększa różnorodność analizowanych jednostek, ale także może wpływać na zagregowanie potencjalnie odmiennych wyników. Użycie metod CAWI i CATI, chociaż efektywne, mogło ograniczyć pełność uzyskanych odpowiedzi, zwłaszcza w przypadkach, gdzie odpowiedzi mogły być bardziej złożone lub wymagać dodatkowego kontekstu. Podsumowując, choć wielkość próby oraz wybór metod pozwoliły Autorce na realizację głównych celów badania,

to jednak wiążą się one z istotnymi ograniczeniami, które nie zostały przez Habilitantkę szczegółowo omówione.

Ocena aktywności naukowej Pani dr inż. Alicji Gębczyńskiej

W wyniku podjętego wysiłku naukowo-badawczego, Habilitantka:

- Po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych skoncentrowała swoje badania na siedmiu głównych obszarach: zarządzanie jakością, zarządzanie procesowe w organizacjach, administracja publiczna, modele dojrzałości procesowej, logistyka, wdrożenie strategii procesowej oraz nauki o obronności w zarządzaniu.
- W 2014 roku objęła stanowisko kierownika operacyjnego projektu podnoszenia jakości w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu, wdrażając Model Zarządzania Jakością zorientowany na studenta.
- Prowadziła badania nad korzyściami i ograniczeniami wdrożenia podejścia procesowego w organizacjach posiadających certyfikaty ISO 9001.
- Realizowała dwa wewnętrzne granty badawcze dotyczące wdrożenia podejścia procesowego i poziomu wiedzy kadry menedżerskiej z tego zakresu.
- Prezentowała wyniki badań na międzynarodowych konferencjach, m.in. w Barcelonie i Bułgarii.
- Zajmowała się oceną poziomu zarządzania procesami w administracji publicznej, co zaowocowało publikacją monografii i serią artykułów na ten temat.
- Prowadziła badania w obszarze logistyki, w tym optymalizacji procesów logistycznych i oceny poziomu obsługi klienta w usługach transportowych.
- Uczestniczyła w krótkookresowym stażu zagranicznym i wizycie studyjnej w celu poszerzenia wiedzy na temat zarządzania logistyką na poziomie międzynarodowym.

- Jej dorobek naukowy obejmuje 61 publikacji, w tym 22 autorskie i 39 we współautorstwie.
- Uczestniczyła w projektach naukowo-badawczych realizowanych z pracownikami różnych uczelni, a w szczególności:
 - Po ukończeniu doktoratu współpracowała z pracownikami Politechniki Śląskiej w zakresie zarządzania jakością i procesami. Efektem tej współpracy były publikacje dotyczące zarządzania procesami w administracji publicznej oraz oceny systemów zarządzania jakością.
 - Współpracowała z Katedrą Zarządzania Procesami Gospodarczymi, Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, co zaowocowało wspólnymi publikacjami dotyczącymi modeli pomiaru efektywności administracji publicznej i dojrzałości procesowej.
 - W ramach programu Erasmus Plus nawiązała współpracę z pracownikami Faculty of Economics, University of Economics – Varna w Warnie, w wyniku której powstała publikacja na temat analizy porównawczej modeli oceny dojrzałości procesów w sektorze publicznym.
 - Współpracowała z Politechniką Wrocławską, czego efektem była publikacja na temat korzyści z wdrożenia zarządzania procesami.
 - Interesując się zadaniami obronnymi, nawiązała współpracę z Akademią Sztuki Wojennej, uczestnicząc w badaniach nad przygotowaniem systemu obronnego RP oraz publikując prace dotyczące wykorzystania orientacji procesowej w realizacji zadań obronnych. Została również powołana na członka komitetów naukowych konferencji i recenzenta w czasopismach naukowych związanych z obronnością.

Podsumowując należy uznać aktywności naukową, Pani dr inż. Alicji Gębczyńskiej za istotną.

Konkluzja

Na podstawie dokonanej analizy monografii pt. *Dojrzałość procesowa jednostek samorządu terytorialnego w Polsce a realizacja standardów kontroli zarządczej i uzyskane efekty*, wskazanej przez Habilitantkę jako osiągnięcie naukowe mające stanowić znaczny wkład Autorki w rozwój dyscypliny naukowej, w rozumieniu zapisów art. 219 Ustawy, oraz aktywności naukowej Pani dr inż. Alicji Gębczyńskiej stwierdzam, że zostały spełnione wymogi Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.), stawiane kandydatom do uzyskania stopnia doktora habilitowanego.